

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 248/2024-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Military Contact, s.r.o.**, Bratislavská 14, Dunajská Streda, IČO 35 975 610, zastúpenej LEGATE, s.r.o., Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Snr/1/2020 z 20. septembra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka (obchodná spoločnosť, ktorá od 7. júla 2017 do 28. apríla 2020 mohla obchodovať s výrobkami obranného priemyslu) sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2023 domáhala vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) sp. zn. 10Snr/1/2020 z 20. septembra 2023 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 248/2024-17 z 23. mája 2024 ústavnú sťažnosť sťažovateľky prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Ústavná sťažnosť súvisí s ústavnou sťažnosťou sťažovateľa [REDACTED] (ktorý je od 24. januára 2006 konateľom sťažovateľky) proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. decembra 2019, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 158/2020-15 zo 16. apríla 2020 odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Najvyšší súd uvedeným uznesením (ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2020) zamietol návrh sťažovateľa (žalobcu) na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „výbor národnej rady“) č. CRD-1583-3/2019-VPRNBU z 12. septembra 2019, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4325-35/2017-Ž-53974 zo 6. júna 2019, že podľa § 10 ods. 1 písm. g) v spojení s § 14 ods. 1 a 2 písm. c) bodom 6 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“) sťažovateľa nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, pretože u neho bolo zistené bezpečnostné riziko, lebo preukázal svojim konaním a vyjadrením nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností, v nadväznosti na čo zrušil platnosť osvedčenia č. SP-PB-2121/2016-Ž z 20. januára 2017 pre stupeň utajenia Dôverné vydaného sťažovateľovi. V dôsledku zániku platnosti uvedeného osvedčenia Národný bezpečnostný úrad mohol v zmysle § 50 ods. 5 zákona o ochrane utajovaných skutočností zrušiť potvrdenie o priemyselnej bezpečnosti vydané podnikateľke (obchodnej spoločnosti, ktorej je sťažovateľ jediným konateľom) na časovo obmedzený úsek (platné najviac päť rokov odo dňa vydania), t. j. do 8. marca 2022, čo sa aj (ako je ďalej uvedené) stalo.

3.1. Ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, bol zriadený najvyšší správny súd so začiatkom výkonu svojej činnosti od 1. augusta 2021.

3.2. O správnej žalobe [REDAKOVANÉ] najvyšší správny súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. januára 2023 tak, že rozhodnutie výboru národnej rady zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože zistil, že výbor národnej rady nesprávne právne posúdil naplnenie skutkovej podstaty bezpečnostného rizika podľa § 14 ods. 2 písm. c) bodu 6 zákona o ochrane utajovaných skutočností. V odôvodnení uvedeného rozsudku (okrem iného) poukázal na to, že uvádzanie nepravdivých údajov počas bezpečného pohovoru je podľa § 14 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností samostatným dôvodom, ktorý vylučuje bezpečnostnú spoľahlivosť osoby, a preto táto okolnosť nie je dôvodom bezpečnostného rizika definovaného v § 14 ods. 2 zákona o ochrane utajovaných skutočností. Mal za neprípustný taký výklad, keď Národný bezpečnostný úrad slabšie podozrenie z určitého konania subsumuje pod skutkovú podstatu podľa § 14 ods. 2 písm. c) zákona o ochrane utajovaných skutočností, hoci iné ustanovenie tohto zákona vylučuje bezpečnostnú spoľahlivosť až pri intenzívnejšom podozrení, resp. priamo zistení takého konania.

4. O súvisiacej správnej žalobe sťažovateľky (podnikateľky), ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia výboru národnej rady č. CRD-2528-7/2019-VPRNBU z 22. januára 2020, ktorým zamietol jej odvolanie proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu č. SP-OBP-1304-2/2019-DBS-C z 18. októbra 2019, že sťažovateľka sa nepovažuje za spôsobilú zabezpečiť ochranu utajovaných skutočností, lebo na to nemá vytvorené podmienky podľa

zákona o ochrane utajovaných skutočností, keďže jej štatutárny orgán nemá platné osvedčenie, v nadväznosti na čo zrušil platnosť potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti č. SP-OBP-1304-2/2017-C z 8. marca 2017 na oboznamovanie sa s utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia Dôverné, pretože podnikateľka prestala spĺňať podmienku priemyselnej bezpečnosti podľa § 46 písm. a) v spojení s § 47 zákona o ochrane utajovaných skutočností, rozhodol najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom tak, že ju zamietol ako nedôvodnú [§ 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)]. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší správny súd *„posudzoval vzájomný vzťah rozhodnutí o zrušení primárne optikou aplikácie ustanovenia § 135 ods. 1 SSP (podľa ktorého je na rozhodnutie správneho súdu rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy) súc prirodzene limitovaný špecifikami prejednávanej veci“*, pričom za podstatné považoval zodpovedanie otázky vzťahu dvoch vzájomne súvisiacich rozhodnutí orgánov (orgánu) verejnej správy, resp. otázky podmienenosti následkov zrušenia rozhodnutí o zrušení platnosti osvedčenia/potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti. Zohľadniac relevantné špecifiká veci, za ktoré považoval najmä *«(i) skutočnosť, že bez ohľadu na preskúmané rozhodnutie by platnosť potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti zanikla uplynutím času už 8. marca 2022; (ii) skutočnosť, že základné právo (záujem) žalobcu vyplývajúce z potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti (teda „právo“ mať platné potvrdenie ako podmienku pre výkon obchodnej činnosti s výrobkami obranného priemyslu) z dôvodu uvedeného v predošlom bode už v čase rozhodovania najvyššieho správneho súdu nebolo (nemohlo byť) porušené ani ohrozené a (iii) skutočnosť, že ochrana reziduálnych (sekundárnych) práv odvodených z práva uvedeného v predošlom bode (teda napríklad resp. najmä práva na náhradu škody) je vo všeobecnej rovine garantovaná iným druhom konania, v ktorom príslušný súd aplikuje ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon 514/2003 Z. z.“)»*, dospel k záveru, že *«v prejednávanej veci nie je „prelamovanie“ jednoznačného znenia ustanovenia § 135 ods. 1 SSP judikovaním contra legem nevyhnutným [v zmysle druhého subtestu (kritéria) testu proporcionality] postupom vedúcim k ochrane reziduálnych práv žalobcu. Podstatnou v tomto závere je skutočnosť, že najvyšší správny súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2Snr/1/2019 rozsudkom zrušil „podkladové“ rozhodnutie pričom práve rozhodovanie prvostupňového správneho orgánu (NBÚ) resp. žalovaného vo veci týkajúcej sa osvedčenia zakladá materiálnu stránku potenciálnej nezákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej moci (ktorá je následne podmienkou uplatňovania nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z.). Najvyšší správny súd preto za menej invazívny spôsob (v porovnaní s prelamovaním ustanovenia § 135 ods. 1 SSP) považoval napríklad možnú extenzívnejšiu interpretáciu pojmu „nezákonné rozhodnutie“ v zmysle § 5 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. Takáto interpretácia zo strany všeobecného súdu posudzujúceho prípadný nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenú orgánom verejnej moci by spočívala v tom, že by ako z „východiskového nezákonného rozhodnutia“ vychádzal z rozhodnutia z 12. septembra 2019 (ako druhostupňového rozhodnutia voči rozhodnutiu zo 6. júna 2019, ktorým NBÚ zrušil platnosť osvedčenia), ktoré bolo zrušené rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. januára 2023. Následné posudzovanie kauzality zo strany všeobecného súdu by zohľadňovalo vyššie uvedené špecifiká prejednávanej veci (teda najmä reťazenie rozhodnutí o zrušení a ich bezprostrednosť).»*.

4.1. K rozsudku najvyššieho správneho súdu sudkyňa Kristína Babiaková pripojila odlišné stanovisko, v ktorom nespochybnila, že preskúmané rozhodnutie výboru národnej rady v čase

jeho vydania vychádzalo z právoplatného podkladového rozhodnutia, bola však toho názoru, že zmenu stavu mal správny súd zobrať do úvahy pri svojom rozhodovaní, keďže vo svojej rozhodovacej činnosti pripustil, že doslovná aplikácia § 135 ods. 1 SSP by v každej situácii nebola v prospech účinnej súdnej ochrany práv účastníkov konania. V tomto kontexte najvyšší správny súd mal v posudzovanej veci, zohľadniac jej špecifické okolnosti (nezákonnosť podkladového rozhodnutia, nemožnosť inej ochrany a vytvorenie priestoru na uplatnenie náhrady škody), dotvoriť výnimku z § 135 ods. 1 SSP a rozhodnutie žalovaného ako nezákonné zrušiť. Iný výklad považovala za porušenie práva sťažovateľky na účinnú súdnu ochranu, a tak za rozporný so zmyslom správnej súdnej ochrany.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti (čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde) s poukazom na argumenty sudkyne Kristíny Babiakovej, ktoré uviedla v odlišnom stanovisku (bod 4.1), tvrdí, že napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu je arbitrárny, keďže pri rozhodovaní o správnej žalobe sťažovateľky (bod 4) nedotvoril výnimku z § 135 ods. 1 SSP. Vytýka najvyššiemu správne mu súdu, že vo svojom rozhodnutí nezohľadnil, že z dôvodu nezákonnosti podkladového rozhodnutia nemohla viac ako dva roky vykonávať podnikateľskú činnosť v oblasti obchodovania s výrobkami obranného priemyslu, pričom nielenže nesprávne konštatoval, že nápravu možno dosiahnuť postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“), ale potenciálne navádza civilný súd na extenzívnejšiu aplikáciu príslušných ustanovení definujúcich „nezákonné rozhodnutie“, hoci sám extenzívnejšiu aplikáciu § 135 ods. 1 SSP odmieta.

III.

Vyjadrenie najvyššieho správneho súdu, replika sťažovateľky, oznámenie výboru národnej rady a oznámenie Národného bezpečnostného úradu

III.1. Vyjadrenie najvyššieho správneho súdu:

6. Najvyšší správny súd vo svojom vyjadrení č. CS 00499/2024, CZ 02679/2024 z 8. júla 2024 poukázal na to, že predmetom konania na najvyššom správnom súde, v rámci ktorého bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo posúdenie vzťahu dvoch vzájomne súvisiacich rozhodnutí orgánov (orgánu) verejnej správy, resp. otázky podmienenosti následkov zrušenia rozhodnutí o zrušení platnosti osvedčenia/potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti. Išlo o prípad „režazenia“ rozhodnutí, keď zrušenie skôr vydaného a právoplatného rozhodnutia mohlo mať vplyv na posudzovanie neskôr vydaného, avšak taktiež právoplatného rozhodnutia.

6.1. Najvyšším správnym súdom preskúmané rozhodnutia v čase ich vydania, resp. právoplatnosti, boli rozhodnutiami zákonnými a, rešpektujúc stav v tomto čase, sťažovateľkou vytýkané dôvody ich nezákonnosti boli bezpredmetné. K relevantnej zmene došlo až na základe rozsudku najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. januára 2023. Pokiaľ by mal najvyšší správny súd aplikovať v rámci svojho rozhodovania právnu normu (§ 135 ods. 1 SSP) spôsobom požadovaným sťažovateľkou, musel by konštatovať, že preskúmané rozhodnutia

správnych orgánov boli nezákonné, čo sa však prieči skutočnosti opísanej v predošlom bode. Takýto prístup by kolidoval s (i) princípom právnej istoty (princíp stability rozhodnutia vyjadrený jeho právoplatnosťou), (ii) princípom legality, ako aj (iii) princípom (teóriou) delby moci a bol by prístupom „antisystémovým“ (v zmysle systém popierajúcim). Najvyšší správny súd si bol vedomý kolízie uvedených princípov s princípom formálnej spravodlivosti a princípom bezrozpornosti právneho poriadku, čo ostatne explicitne konštatoval aj v bode 37 napadnutého rozsudku. Uvedený konflikt najvyšší správny súd vyjadril taktiež slovami: *«Napriek tomu je zrejma explicitná skrivodlivosť vzniknutého stavu, ktorá spočíva v strohom konštatovaní o tom, že „odpadnutie“ jediného a výlučného dôvodu rozhodnutia (správneho aktu) nemá mať vplyv na jeho platnosť.»* v bode 36 napadnutého rozsudku. Následne potom pristúpil k pomeriavaniu uvedených kolidujúcich práv (princípov), resp. hodnôt, ktoré sú vo svojej podstate rovnocenné. Zaoberal sa zisťovaním miery obmedzenia jednej „skupiny“ princípov v rámci zvýšenia miery realizácie druhej „skupiny“ princípov a vzájomným porovnaním týchto výsledkov. Po aplikácii testu proporcionality na prejednávajúcu vec (rešpektujúc jej špecifiká vyjadrené v bode 38 napadnutého rozsudku) dospel v rámci vykonania subtestu potrebnosti, resp. nevyhnutnosti k záveru, že *«v prejednávanej veci nie je „prelamovanie“ jednoznačného znenia ustanovenia § 135 ods. 1 SSP judikovaním contra legem nevyhnutným [v zmysle druhého subtestu (kritéria) testu proporcionality] postupom vedúcim k ochrane reziduálnych práv žalobcu»*. K takémuto záveru ho viedol názor, že v danej veci existujú alternatívne právne prostriedky na dosiahnutie želaného cieľa, ktoré sú menej „invazívne“ a menej explicitne protisystémové.

6.2. Unikátnosť prejednávanej veci spočíva v tom, že bez ohľadu na najvyšším správnym súdom preskúmané rozhodnutie platnosť potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti sťažovateľky zanikla uplynutím času 8. marca 2022 [a teda jej primáme právo vyplývajúce z potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti (teda „právo“ mať platné potvrdenie ako podmienku na výkon obchodnej činnosti s výrobkami obranného priemyslu) už v čase rozhodovania najvyššieho správneho súdu nebolo (nemohlo byť) porušené ani ohrozené].

6.3. Aj zo samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že jediným potenciálnym záujmom sťažovateľky, ktorý je ohrozený napadnutým rozsudkom, je jej reziduálne právo/možnosť domáhať sa nároku na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. V tomto kontexte je však tvrdenie sťažovateľky o porušení jej práva majetkového charakteru koncipované značne v teoretickej rovine bez uvedenia akýchkoľvek relevantných skutočností. Sťažovateľka neuvádza, aká škoda jej mala vzniknúť, kedy, či medzi škodou (domnelou) a preskúmaným rozhodnutím existuje príčinná súvislosť, nehovoriac o tom, že po tom, ako najvyšší správny súd rozsudkom sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. januára 2023 zrušil rozhodnutie výboru národnej rady a vec mu vrátil na ďalšie konanie, vo veci zrejme naďalej koná orgán verejnej správy.

6.4. Pre všetky tieto dôvody najvyšší správny súd navrhol, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.

III.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka v replike zo 7. augusta 2024 uviedla, že najvyšší správny súd vo vyjadrení len zhrnul argumentáciu uvedenú v napadnutom rozsudku najvyššieho správneho súdu, pričom

sa opomenul vyjadriť k argumentácii sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, na ktorú v plnom rozsahu odkázala s tým, aby ústavný súd rozhodol nálezom tak, ako navrhla v petite.

III.3. Oznámenie výboru národnej rady:

8. Podľa oznámenia výboru národnej rady listom č. CRD-1538-39/2019-VPRNBU zo 14. októbra 2024, ktoré si ústavný súd vyžiadal na overenie si stavu veci, po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. januára 2023 (15. februára 2023) opätovne preskúmal rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4325-35/2017-2-53974 zo 6. júna 2019 a po dôkladnom oboznámení sa s listinnými dôkazmi tvoriacimi podklad na jeho vydanie, ako aj s dôvodmi odvolania [REDAKOVANÉ] rozhodnutím č. CRD-1538-33/2019-VPRNBU z 22. júna 2023 uvedené rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie z dôvodu opätovného vyhodnotenia splnenia predpokladov na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami ustanovených v § 10 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností; uvedené rozhodnutie výboru národnej rady nadobudlo právoplatnosť 28. júna 2023.

III.4. Oznámenie Národného bezpečnostného úradu:

9. Národný bezpečnostný úrad listom č. 12989/2024/SP/OBP-002 zo 14. októbra 2024 ústavnému súdu oznámil, že [REDAKOVANÉ] disponuje osvedčením Národného bezpečnostného úradu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné s platnosťou do 20. januára 2027. Po tom, ako výbor národnej rady rozhodnutím č. CRD-1538-33/2019-VPRNBU z 22. júna 2023 zrušil rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4325-35/2017-2-53974 zo 6. júna 2019 a vec mu vrátil na nové konanie, Národný bezpečnostný úrad následným preverovaním v zmysle § 29 zákona o ochrane utajovaných skutočností nezistil skutočnosti, ktoré by viedli k zrušeniu platnosti osvedčenia menovaného a v súčasnosti neprebíha konanie v súvislosti s bezpečnostnou previerkou menovaného.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

10. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 10Snr/1/2020 z 20. septembra 2023 (body 4 a 4.1.), ktorý sťažovateľka považuje za arbitrárny, keďže pri rozhodovaní o správnej žalobe sťažovateľky nedotvoril výnimku z § 135 ods. 1 SSP (bod 5).

12. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05); vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí (aj) právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. K reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02, ZNaU 108/2002).

14. Z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovaných veciach. Nemožno namietat' proti tomu, aby judikatúra súdov v konkrétnych prípadoch upresňovala a dopĺňala objasňovanie obsahu a zmyslu zákona za podmienky, že dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, možno rozumne zahrnúť pod zákonné znaky právnej normy aplikovanej na konkrétny prípad (m. m. III. ÚS 271/05).

15. Štát (Slovenská republika) plní svoje funkcie prostredníctvom rôznych osôb, orgánov či zložiek v rozsahu právnym poriadkom im zverenej právomoci a pôsobnosti, ktorého základ predstavuje ústava ako „právny a politický dokument vytvárajúci ústavnoprávnu základňu pre legislatívnu činnosť a tvorbu ďalších právnych noriem, ako i pre inštitucionálne a demokratické riadenie štátu a spoločnosti“ (Chovanec, J., Palúš, I. *Lexikón ústavného práva*. Procom 2004. s. 133 – 134.).

16. K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijat' rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 199/08).

17. Ústavný súd už v náleze č. k. PL. ÚS 15/03-39 z 11. februára 2004 (ZNaU 1/2004), ktorým rozhodoval o súlade § 26 ods. 3 a 4 a § 27 ods. 2 zákona č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných

skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 26 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a s čl. 142 ods. 1 ústavy uviedol, že „Účel zákona o ochrane utajovaných skutočností vyplýva z § 1 ods. 1 tak, že tento zákon upravuje podmienky na ochranu utajovaných skutočností, práva a povinnosti právnických osôb, obcí a fyzických osôb pri tejto ochrane, zriadenie a pôsobnosť Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „Úrad“) a pôsobnosť ďalších štátnych orgánov vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam a zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom... Ak je účelom zákona úprava podmienok na ochranu utajovaných skutočností a práv a povinností právnických osôb, obcí a fyzických osôb pri tejto ochrane, nemožno pri skúmaní ústavnosti jednotlivých ustanovení zákona o ochrane utajovaných skutočností postupovať inak než tak, aby výklad a používanie týchto noriem vyjadroval nielen účel zákona, t. j. verejný záujem na ochrane utajovaných skutočností, ale rešpektoval aj ústavné limity vo vzťahu k základným právam a slobodám a k ich ochrane, ktoré zákonodarca nie je oprávnený prekročiť bez ohľadu na účel právnej úpravy. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom pre určovanie primeranosti obmedzenia každého základného práva alebo slobody (PL. ÚS 7/96). Zákonodarca preto musí hľadať takú právnu úpravu, ktorá dosiahne správnu proporciu medzi ústavnými hodnotami, a to základnými právami a slobodami fyzických osôb a efektívnym dosahovaním účelu špecifického zákona, akým je nesporne zákon o ochrane utajovaných skutočností, ktorý reprezentuje verejný záujem. V prípade zákona o ochrane utajovaných skutočností je však osobitne potrebné zohľadniť skutočnosť, že jeho predmetom sú bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky v tom najširšom zmysle slova, tak ako sú vyjadrené v jednotlivých ustanoveniach tohto zákona; majú tak materiálny, ako aj procesný charakter. Preto je legitímne a vo verejnom záujme chrániť utajované skutočnosti, ktorých odtajnený alebo inak uverejnený obsah by mohol ohroziť životné záujmy nielen nášho štátu, iných štátov, ale aj tretích osôb, ktoré sú mimo procesu takého utajovania. Na druhej strane sa musí zabrániť neprimerane voľnej, ba až svojvoľnej úprave ochrany utajovaných skutočností vo vzťahu k preverovaným fyzickým osobám. Vyvažovanie limitov ochrany základných práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je preverovaná podľa zákona a verejného záujmu spočívajúceho v bezpečnostných, a teda existenčných záujmoch štátu, ktoré majú nielen interný, ale aj externý, zahraničný rozmer, si vyžaduje taký prístup, ktorý poskytne minimálny štandard ochrany základných práv a slobôd. Možno akceptovať názor, že tento štandard nemusí vyjadrovať rovnakú kvalitu ochrany, ako je to v iných prípadoch, ktoré nesúvisia s účelom takého zákona, akým je zákon o ochrane utajovaných skutočností, avšak nemožno akceptovať podľa názoru ústavného súdu stav, ak v zákone niet žiadnej opory pre reálne uplatnenie ochrany základných práv a slobôd preverovaných osôb.“

18. Východiská ústavného súdu uvedené v predchádzajúcom bode sú stále relevantné, aj keď zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol zrušený „1. Čl. I zákona č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 418/2002 Z. z., zákona č. 432/2003 Z. z. a zákona č. 458/2003 Z. z.“ a 8 vyhlášok Národného bezpečnostného úradu. Z dôvodovej správy k zákonu č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva, že sa tak stalo nielen kvôli zabezpečeniu ochrany utajovaných skutočností v Slovenskej republike, ktoré bolo nevyhnutné pre splnenie podmienok

vstupu Slovenskej republiky medzi štáty združené v NATO, ale aj kvôli praktickým problémom spojeným s aplikáciou dovtedy platného a účinného zákona upravujúceho uvedenú oblasť právnych vzťahov. Okrem iného, pre účely posudzovania priemyselnej bezpečnosti sa zaviedol všeobecný pojem „podnikateľ“, ktorý má formou legislatívnej skratky obsiahnuť nielen fyzické, ale najmä právnické osoby, ktoré sa pri svojej činnosti môžu dostať do kontaktu s utajovanými skutočnosťami, a preto sa považuje za potrebné vymedziť ich oprávnenia a povinnosti pri manipulácii s utajovanými skutočnosťami, ktoré im môžu byť postúpené alebo ktoré vzniknú v ich pôsobnosti. Z dôvodovej správy k zákonu č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva, že sa tak stalo nielen kvôli zabezpečeniu ochrany utajovaných skutočností v Slovenskej republike, ktoré bolo nevyhnutné pre splnenie podmienok vstupu Slovenskej republiky medzi štáty združené v NATO, ale aj kvôli praktickým problémom spojeným s aplikáciou dovtedy platného a účinného zákona upravujúceho uvedenú oblasť právnych vzťahov. Okrem iného, pre účely posudzovania priemyselnej bezpečnosti sa zaviedol všeobecný pojem „podnikateľ“, ktorý má formou legislatívnej skratky obsiahnuť nielen fyzické, ale najmä právnické osoby, ktoré sa pri svojej činnosti môžu dostať do kontaktu s utajovanými skutočnosťami, a preto sa považuje za potrebné vymedziť ich oprávnenia a povinnosti pri manipulácii s utajovanými skutočnosťami, ktoré im môžu byť postúpené alebo ktoré vzniknú v ich pôsobnosti.

19. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 502/2015).

20. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel; takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ (čl. 13 ods. 4 ústavy).

21. Konceptia ochrany utajovaných skutočností Slovenskej republiky je súbor cieľov, obmedzení, požiadaviek, pravidiel a postupov, ktoré určujú spôsob a rozvoj ochrany utajovaných skutočností (§ 5 ods. 1 prvá veta zákona o ochrane utajovaných skutočností).

22. V posudzovanom prípade preto bolo nevyhnutné rešpektovať ústavný príkaz, aby obmedzenia, resp. požiadavky, pravidlá a postupy vyplývajúce zo zákona o ochrane utajovaných skutočností nešli nad rámec podstaty a zmyslu základných práv sťažovateľky procesného charakteru v rozsahu, ktorý v skutočnosti znamená ich úplné popretie, bez toho, aby to v skutočnosti bolo potrebné na dosiahnutie účelu uvedeného zákona.

23. Základné práva podľa ústavy zároveň bolo potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 17/00, PL. ÚS 10/2014, PL. ÚS 24/2014), prihliadať na ich znenie a judikatúru na nich sa vzťahujúcu (II. ÚS 55/98, PL. ÚS 10/2010, PL. ÚS 24/2014).

24. Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie

právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 (čl. 7 ods. 2 ústavy).

25. Podľa čl. 346 (pôvodný čl. 296 ZES) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (konsolidovaného znenia)

1. Ustanovenia zmlúv nebránia použitiu nasledujúcich pravidiel:

- a) žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie odporuje podľa jeho názoru základným záujmom jeho bezpečnosti;
- b) každý členský štát môže prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti a ktoré sú späté s výrobou zbraní, munície a bojového materiálu alebo obchodu s nimi; tieto opatrenia nesmú nepriaznivo ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu výrobkov, ktoré nie sú určené zvlášť na vojenské účely.

26. S cieľom dodržiavať ľudské práva, zachovávať mier, bezpečnosť a stabilitu, ktoré vo všeobecnosti sledujú zákony a iné právne predpisy členských štátov obmedzujúce transfer výrobkov obranného priemyslu, ako aj zjednodušiť pravidlá a postupy uplatniteľné na transfer výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva a zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu, Európsky parlament a rada prijali SMERNICU EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva.

27. Uvedená smernica bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná zákonom č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa okrem potrieb aplikačnej praxe novelizoval aj zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy“), pričom pôsobnosť Ministerstva obrany Slovenskej republiky v oblasti obchodovania s vojenským materiálom podľa doterajších všeobecne záväzných právnych predpisov prešla na Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (§ 40m zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktoré (okrem iného) opatrením zverejneným na svojej internetovej stránke www.mhsr.sk vydáva zoznam výrobkov obranného priemyslu. Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy v rozsahu vymedzenej pôsobnosti zodpovedajú aj za úlohy obrany, kybernetickú bezpečnosť a vytváranie podmienok na realizáciu požiadaviek zabezpečovania príprav na obranu, ochranu a kybernetickú bezpečnosť (§ 35 ods. 3 zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy).

28. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie povinnosť odôvodnenia aktu spôsobujúceho ujmu vyplýva zo zásady dodržiavania práva na obhajobu a cieľom je jednak poskytnúť dotknutej osobe dostatočné informácie na to, aby zistila, či je akt dôvodný, prípadne či má vadu, ktorá by umožnila napadnúť jeho platnosť na súde Únie, a jednak umožniť tomuto súdu vykonať preskúmanie zákonnosti tohto aktu (pozri rozsudok Rada/Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, bod 49). Odôvodnenie sa musí prispôbiť povahe sporného aktu a kontextu, v ktorom bol prijatý. Požiadavka odôvodnenia sa musí posudzovať vzhľadom na okolnosti daného prípadu, najmä na obsah aktu, charakter uvádzaných dôvodov a záujem, ktorý môžu mať na získaní takýchto vysvetlení osoby, ktorým je akt určený, alebo ďalšie osoby priamo a osobne dotknuté

takýmto aktom. Nevyžaduje sa, aby odôvodnenie konkrétne vymedzovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, keďže dostatočný charakter odôvodnenia musí byť posúdený nielen vzhľadom na text aktu, ale tiež na jeho kontext, ako aj na súhrn právnych pravidiel upravujúcich dotknutú oblasť (pozri rozsudok Rada/Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, bod 53). Akt spôsobujúci ujmu je dostatočne odôvodnený vtedy, pokiaľ bol prijatý v kontexte, ktorý bol dotknutej osobe známy a ktorý jej umožňuje pochopiť dosah opatrenia prijatého vo vzťahu k nej (pozri rozsudok Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 71).

29. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie týkajúca sa problematiky transferov výrobkov obranného priemyslu nie je veľmi rozsiahla. Ako príklad možno uviesť rozsudok C-474/12 zo 4. septembra 2014, v ktorom sa (okrem iného) zaoberal problematikou ochrany základných záujmov bezpečnosti členského štátu, keď v duchu spolupráce s vnútroštátnymi súdmi a s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď (pozri rozsudok AES-3C Maritza East 1, C-124/12, EU:C:2013:488, bod 42) uviedol, že „37. Z tohto hľadiska, aj keby sa preukázalo, že cieľ zabezpečenia spoľahlivosti osôb oprávnených vykonávať živnosti v oblasti obchodovania s vojenskými zbraňami a vojenskou muníciou a v oblasti sprostredkovania nákupu a predaja vojenských zbraní a vojenskej munície, cieľ zabezpečenia dodávok obranného materiálu a cieľ spočívajúci v zabránení úniku strategických informácií, ktoré uvádzajú vo svojich písomných pripomienkach najmä česká a švédka vláda, ako aj Európska komisia, sú základnými cieľmi bezpečnosti Rakúskej republiky v zmysle článku 346 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, ešte je potrebné, aby podmienka štátnej príslušnosti podľa zásady proporcionality nešla nad rámec toho, čo je na uskutočnenie sledovaného cieľa primerané a potrebné (pozri v tomto zmysle rozsudky Johnston, 222/84, EU:C:1986:206, bod 38, a Albore, C-423/98, EU:C:2000:401, bod 19).“.

30. Problematikou utajovaných skutočností, resp. odňatím previerky sa Súdny dvor Európskej únie zaoberal v rozsudku z 29. júla 2024 vo veci sp. zn. C-185/2023, ktorej predmetom bol „návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2023 a doručený Súdnemu dvoru 22. marca 2023, ktorý súvisí s konaním: protectus s. r. o., predtým BONUL s. r. o., proti Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúvanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu“, rozhodol, že

„1. Článok 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že:

– ak vnútroštátny súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia obsahujúceho zrušenie potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti, umožňujúceho prístup k utajovaným skutočnostiam členského štátu, predmetom tohto preskúmania nie je akt predstavujúci vykonanie práva Únie v zmysle tohto ustanovenia,

– ak takýto súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia obsahujúceho v dôsledku zrušenia tohto potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti aj odňatie certifikátu o priemyselnej bezpečnosti, umožňujúceho prístup k utajovaným skutočnostiam Európskej únie v súlade s článkom 11 a prílohou V k rozhodnutiu Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ, predmetom tohto preskúmania je akt predstavujúci vykonanie práva Únie v zmysle tohto článku 51 ods. 1.

2. Článok 47 Charty základných práv sa má vykladať v tom zmysle, že:

– na jednej strane nebráni vnútroštátnej právnej úprave a praxi, podľa ktorých rozhodnutie o odňatí previerky bezpečnosti zariadenia v zmysle rozhodnutia 2013/488 neuvádza utajované skutočnosti odôvodňujúce toto odňatie, a to vzhľadom na naliehavé dôvody týkajúce sa napríklad ochrany bezpečnosti štátu alebo medzinárodných vzťahov, pričom je však stanovené, že súd príslušný na posúdenie zákonnosti uvedeného odňatia má prístup k týmto skutočnostiam a že advokát bývalého držiteľa tejto previerky bezpečnosti zariadenia môže mať prístup k uvedeným skutočnostiam len so súhlasom dotknutých vnútroštátnych orgánov a pod podmienkou zaručenia ich dôvernosti, pokiaľ tento súd dbá na to, aby sa nesprístupnenie skutočností obmedzilo na to, čo je striktné nevyhnutné, a aby sa bývalému držiteľovi uvedenej previerky bezpečnosti zariadenia v každom prípade oznámila podstata dôvodov tohto odňatia spôsobom, ktorý riadne zohľadňuje nevyhnutnú dôvernosť dôkazov,

– na druhej strane za predpokladu, že by článok 47 Charty základných práv bránil takejto právnej úprave a takejto praxi, tento článok nevyžaduje, aby príslušný vnútroštátny súd sám sprístupnil bývalému držiteľovi previerky bezpečnosti zariadenia, prípadne prostredníctvom jeho advokáta, určité utajované skutočnosti, ak sa nesprístupnenie týchto skutočností tomuto bývalému držiteľovi alebo jeho advokátovi nezdá byť odôvodnené. Prípadne tak môže urobiť príslušný vnútroštátny orgán. Ak uvedený orgán neudelí súhlas s týmto sprístupnením, tento súd pristúpi k preskúmaniu zákonnosti odňatia tejto previerky bezpečnosti zariadenia výlučne na základe dôvodov a dôkazov, ktoré boli sprístupnené.“.

31. Definíciou pojmu „bezpečnostné riziko“ sa zaoberal najvyšší správny súd v rozsudku sp. zn. 35Snr/2/2021 zo 7. decembra 2022, pričom judikoval, že „... je konštruované ako taxatívny výpočet skutočností, ktoré sú prekážkou na vydanie osvedčenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami... Nie je vylúčené, aby žalovaný bezpečnostné riziko vo forme preukázania nečestnosti, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností [§ 14 ods. 2 písm. c) bod 6 zákona č. 215/2004 Z. z.] identifikoval aj u osôb, ktoré s ochranou utajovaných skutočností zatiaľ do styku neprišli, avšak svojím konaním či vyjadrením preukázali nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane iných chránených skutočností, napríklad k obchodnému tajomstvu, daňovému tajomstvu, ochrane osobných údajov a pod., a na základe toho bude možné ustátiť, že ich konanie nedáva záruku, že by sa takto nezachovali aj pri ochrane utajovaných skutočností. Tieto okolnosti však musí mať žalovaný v konaní riadne zistené a preukázané.“.

32. V posudzovanom prípade najvyšší správny súd nepreskúmal „zákonnosť rozhodnutia obsahujúceho v dôsledku zrušenia... potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti aj odňatie certifikátu o priemyselnej bezpečnosti“, ale, ako to vyplýva z bodu 4 uvedeného nálezu, zákonnosť rozhodnutia výboru č. CRD-2528-7/2019-VPRNBU z 22. januára 2020, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu č. SP-OBP-1304-2/2019-DBS-C z 18. októbra 2019, že sťažovateľka sa nepovažuje za spôsobilú zabezpečiť ochranu utajovaných skutočností, lebo nemá vytvorené podmienky na zabezpečenie ochrany utajovaných skutočností podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností, keďže jej štatutárny orgán nemá platné osvedčenie, v nadväznosti na čo zrušil platnosť potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti č. SP-OBP-1304-2/2017-C z 8. marca 2017 na oboznamovanie sa s utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia Dôverné, pretože podnikateľka prestala spĺňať podmienku priemyselnej bezpečnosti podľa § 46 písm. a) v spojení s § 47 zákona o ochrane utajovaných skutočností.

33. Najvyšší správní soud vo vyjadrení (bod 6) uviedol, že predmetom konania na najvyššom správnom súde, v rámci ktorého bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo posúdenie vzťahu dvoch vzájomne súvisiacich rozhodnutí orgánov (orgánu) verejnej správy, resp. otázky podmienenosti následkov zrušenia rozhodnutí o zrušení platnosti osvedčenia/potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti. Išlo o prípad „režazenia“ rozhodnutí, keď zrušenie skôr vydaného a právoplatného rozhodnutia mohlo mať vplyv na posudzovanie neskôr vydaného, avšak taktiež právoplatného rozhodnutia.

34. Ústavný súd konštatuje, že to, aký stav konania je rozhodujúci pre rozhodnutie správneho súdu v jednotlivých konaniach, zákonodarca pôvodne (s účinnosťou od 1. júla 2016) upravil tak, že na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Pre správny súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania jeho rozhodnutia, ak ide o konanie podľa § 6 ods. 2 písm. d) až f) a i) až k) [§ 135 ods. 2 písm. a) SSP], rozhoduje podľa § 192 [§ 135 ods. 2 písm. b) SSP]. Medzi výnimky upravené § 135 ods. 2 SSP zákonodarca nezahrnul konanie podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností.

35. Zákomom č. 239/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony, zákonodarca v § 135 ods. 1 slovo „právoplatnosti“ nahradil slovami „vyhlásenia alebo vydania“ (s účinnosťou od 1. júla 2023) s tým, že konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona (Správneho súdneho poriadku) v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté (§ 493e SSP).

36. Podľa názoru ústavného súdu v prípade ako je tento, keď predmetom konania na najvyššom správnom súde, v rámci ktorého bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo posúdenie vzťahu dvoch vzájomne súvisiacich rozhodnutí orgánov (orgánu) verejnej správy, resp. otázky podmienenosti následkov zrušenia rozhodnutí o zrušení platnosti osvedčenia/potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti, znenie § 135 ods. 1 SSP účinného do 30. júna 2023 nebráni takému výkladu, ktorý zahŕňa aj „podkladové“ rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré bolo podmienkou na vydanie ďalšieho rozhodnutia orgánu verejnej správy.

37. V okolnostiach posudzovanej veci to znamená, že ak najvyšší správny súd pristúpil (20. septembra 2023) k rozhodovaniu o žalobe sťažovateľky, mal zobrať do úvahy aj stav, v akom sa nachádzalo konanie, v ktorom sa [REDAKOVANÉ] domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia výboru národnej rady č. CRD-1583-3/2019-VPRNBU z 12. septembra 2019, ktorým odmietol jeho odvolanie a potvrdil rozhodnutie národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4325-35/2017-Ž-53974 zo 6. júna 2019 (bližšie k tomu bod 3 tohto nálezu).

38. Ústavný zákon č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu v znení ústavného zákona č. 168/2022 Z. z., ktorým sa dopĺňa ústavný zákon č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, neumožňuje, aby výbor národnej rady zmenil rozhodnutie Národného bezpečnostného výboru.

39. Po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Snr/1/2019 z 18. januára 2023 (15. februára 2023) výbor národnej rady opätovne preskúmal rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4325-35/2017-2-53974 zo 6. júna 2019 a dôkladne sa oboznámil s listinnými dôkazmi tvoriacimi podklad na jeho vydanie, ako aj s dôvodmi odvolania [REDAKOVANÉ]. V predmetnej veci rozhodnutím č. CRD-1538-33/2019-VPRNBU z 22. júna 2023 rozhodol tak, že uvedené rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie z dôvodu opätovného vyhodnotenia splnenia predpokladov na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami ustanovených v § 10 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností; uvedené rozhodnutie výboru národnej rady nadobudlo právoplatnosť 28. júna 2023 (bod 8).

40. Proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu podľa § 26 ods. 2, § 29, § 50 ods. 2 a 5 a § 60 ods. 7 zákona o ochrane utajovaných skutočností, okrem rozhodnutia Slovenskej informačnej služby, Vojenského spravodajstva a Policajného zboru môže osoba, ktorej bolo rozhodnutie doručené, podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. Odvolanie sa podáva písomne, doručuje sa úradu a musí obsahovať skutočnosti, ktorými navrhovaná osoba odôvodňuje zrušenie rozhodnutia. Odvolanie má odkladný účinok (§ 30 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností).

41. Ak v čase, keď najvyšší správny súd 20. septembra 2023 rozhodoval o žalobe sťažovateľky, právoplatné podkladové rozhodnutie ešte neexistovalo (bod 37), mal sa s touto skutočnosťou vysporiadať v odôvodnení svojho rozhodnutia. Predpokladom toho samozrejme bolo, aby takouto informáciou disponoval. V tomto kontexte treba na ťarchu sťažovateľky domáhajúcej sa dotvorenia výnimky z § 135 ods. 1 SSP (bod 5) pripísať, že ona, hoci uvedenou informáciou nepochybne disponovala (28. júna 2023), najvyššiemu správne súdu (ale ani ústavnému súdu) ju neoznámila.

42. V opačnom prípade, t. j. ak by prebiehalo „administratívne konanie, v ktorom sa riešila otázka, ktorá mohla mať význam na rozhodnutie najvyššieho správneho súdu“, mohol konanie uznesením prerušiť [§ 100 ods. 2 písm. a) SSP].

43. Po tom, ako výbor národnej rady rozhodnutím č. CRD-1538-33/2019-VPRNBU z 22. júna 2023 rozhodol tak, že rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4325-35/2017-2-53974 zo 6. júna 2019 zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie, Národný bezpečnostný úrad následným preverovaním v zmysle § 29 zákona o ochrane utajovaných skutočností nezistil skutočnosti, ktoré by viedli k zrušeniu platnosti osvedčenia menovaného a v súčasnosti neprebíha konanie v súvislosti s bezpečnostnou previerkou menovaného. [REDAKOVANÉ] teda disponuje osvedčením Národného bezpečnostného úradu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné s platnosťou do 20. januára 2027 (body 3 a 9).

44. Keďže platnosť potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti sťažovateľky zanikla uplynutím času 8. marca 2022 [a teda jej primárne právo vyplývajúce z potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti (t. j. „právo“ mať platné potvrdenie ako podmienku na výkon obchodnej činnosti s výrobkami obranného priemyslu), sťažovateľke nič nebránilo, aby ešte 16. februára 2023 požiadala o vydanie (nového) potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti podľa § 50 zákona o ochrane utajovaných skutočností.

45. Uvedené zistenia ústavného súdu v rámci jeho prieskumu nemohli viesť k naplneniu cieľa, ktorý chcela sťažovateľka podaním ústavnej sťažnosti dosiahnuť. V čase rozhodovania najvyššieho správneho súdu obmedzenia, resp. požiadavky, pravidlá a postupy vyplývajúce zo zákona o ochrane utajovaných skutočností nešli nad rámec podstaty a zmyslu základných práv sťažovateľky procesného charakteru v rozsahu, ktorý by v skutočnosti znamenal ich úplné popretie (bod 22).

46. Ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti hodno podotknúť, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

47. Ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu nebolo spôsobilé spochybniť ani tvrdenie sťažovateľky o porušení jej práv majetkového charakteru koncipované značne v teoretickej rovine bez uvedenia akýchkoľvek relevantných skutočností. V tomto kontexte aj najvyšší správny súd poukázal na to, že sťažovateľka neuviedla, aká škoda jej mala vzniknúť, kedy, či medzi škodou (domnelou) a preskúmaným rozhodnutím existuje príčinná súvislosť.

48. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu